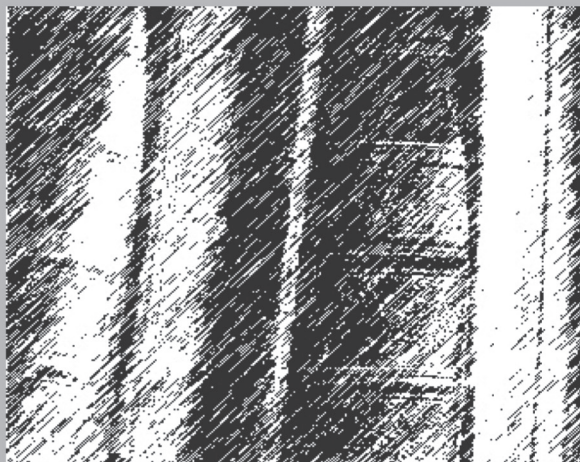

Nowe media w edukacji

Red. Tadeusz Lewowicki, Bronisław Siemieniecki
Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek 2012,
ss. 265, ISBN 978-83-7780-327-1

Rozwijające się w szybkim tempie technologie informacyjno-komunikacyjne mają wpływ na proces kształcenia i wychowania, który wymaga stałej diagnozy i weryfikacji skuteczności wykorzystania nowych mediów. Działania te podejmowane są przez liczne grono badaczy, którzy swoje analizy przedstawili w monografii zbiorowej *Nowe media w edukacji* pod redakcją naukową Tadeusza Lewowickiego i Bronisława Siemienieckiego, wydanej przez Wydawnictwo Adam Marszałek w Toruniu w 2012 roku. Praca składa się z 14 rozdziałów, podzielonych na 4 następujące części: *Nowe technologie w kształceniu*, *Nowe technologie w edukacji akademickiej*, *O przygotowaniu do korzystania z TI*, *Wybrane media w edukacji*. Monografia zawiera spis treści oraz streszczenia rozdziałów w języku polskim i angielskim, dzięki temu do pozycji tej mogą sięgnąć osoby anglojęzyczne. Każdy z rozdziałów kończy się podsumowaniem oraz bibliografią, w której — ze względu na charakter książki — często zamieszczone są źródła internetowe.

Pierwszy rozdział autorstwa Małgorzaty Bartoszewicz i Teresy Pietrali pt. *Przykład nauczania i uczenia się chemii i przyrody poprzez rozwijanie myślenia naukowego, umiejętności informacyjnych oraz kompetencji językowych* opisuje proces przygotowania materiałów w zakresie chemii i przyrody w ramach projektu „E-nauczyciel przyrody”, który zrealizowa-

ny został na podstawie programu operacyjnego dotyczącego pilotażowego wdrożenia innowacyjnych programów kształcenia. Cennym elementem zaprezentowanego rozdziału są scenariusze zajęć, które ukazują specyfikę metody QtA.

Hanna Gulińska przygotowała tekst pt. *Wirtualny Nauczyciel Przyrody*, w którym opisała zadania realizowane w ramach projektu „Wirtualny nauczyciel przyrody”, ze szczególnym uwzględnieniem przedmiotu chemia. Projekt miał na celu przygotowanie materiałów multimedialnych do wspomagania kształcenia przyrodniczego na poziomie szkoły podstawowej i gimnazjalnej. Materiały te osadzone są na platformie e-learningowej oraz wykorzystane w nauczaniu zgodnym z metodą QtA. Niestety Autorka nie odniosła się do żadnych badań naukowych wskazujących na walory prezentowanej metody QtA. Przeprowadzenie takiej analizy uświadomiłoby czytelnikowi znaczenie technologii informacyjnej w łączeniu teorii z praktyką.

Kolejny, trzeci rozdział *Rola nowych technologii w nauczaniu — przykład fizyki*, autorstwa Anny Kamińskiej, prezentuje wyniki badań, które dotyczą wykorzystania przez młodzież komputera. W tym kontekście opisane zostały przykłady zastosowania nowych technologii w nauczania fizyki. Przedstawione zostały programy Coach i Pasco do pomiaru i obróbki danych; w polskich warunkach to programy drogie. Autorka proponuje zatem wykorzystanie do nauczania fizyki Internetu, w którym znajduje się wiele darmowych stron edukacyjnych. W podsumowaniu rozdziału Autorka stwierdza, że w nauczaniu fizyki nowe technologie nigdy w pełni nie zastąpią nauczyciela. Tylko dobrze wykorzystane media mogą przynieść oczekiwane efekty.

Z kolei Kazimierz Mikulski i Joanna Mikulska w kolejnym rozdziale starają się odpowiedzieć na pytanie: „Czy multimedia mogą pomóc w przyszłej pracy w szkole?”. W rozdziale tym Autorzy prezentują wyniki przeprowadzonych badań dotyczących wykorzystania technologii informacyjnej przez studentów, którzy w przyszłości mogą zostać nauczycielami. Przedstawiona analiza wyników badań nie jest wyczerpująca, co też przyznają sami Autorzy w swoich spostrzeżeniach i podsumowaniu. W pracy nie został określony w wyraźny sposób cel badań; oparty został jedynie na postawionych szczegółowych problemach badawczych. Wątpliwości dotyczą również doboru próby badawczej, ponieważ nie wszyscy respondenci studiują na kierunkach pedagogicznych (nauczycielskich). Rozdział ten ma niewątpliwie kilka uchybień, jego Autorzy poruszyli jednak istotny problem dotyczący kształcenia przyszłych nauczycieli.

Dominika Goltz-Wasiucionek w rozdziale pt. *Kształcenie językowe osób niepełnosprawnych na platformie edukacyjnej — możliwości i ograniczenia* omawia możliwości i ograniczenia wykorzystania językowego

kursu zdalnego w nauczaniu osób niepełnosprawnych. Autorka przedstawiła rozwiązania praktyczne dotyczące kształcenia osób niepełnosprawnych ruchowo, niedowidzących i niewidomych, niedosłyszących i niesłyszących. Nie powołuje się na wyniki przeprowadzonych w tym zakresie badań, których prezentacja mogłaby potwierdzić skuteczność kształcenia osób niepełnosprawnych z wykorzystaniem platformy edukacyjnej.

Izabella Bednarczyk, Bartłomiej Michałowicz, Leszek Rudak i Dorothea Sidor w rozdziale *Poza platformą e-nauczania* prezentują propozycję wbudowania w proces dydaktyczny realizowany zdalnie, asynchronicznie na platformie e-nauczania, zadań skłaniających ucznia do aktywności praktycznej: „wykonaj”, „wyszukaj” i „stwórz”. Autorzy zwrócili uwagę na ważny problem dotyczący efektu znużenia oraz spadku motywacji uczestników kursów. Próba rozwiązania problemu przez Autorów stwarza szanse na poprawę jakości kształcenia zdalnego. Rozdział ten prezentuje wiele rozwiązań metodycznych w zakresie e-learningu, które niestety nie zostały skorelowane z badaniami prowadzonymi na ten temat.

W kolejnym rozdziale *Realizacja e-learningowych modułów edukacyjnych z zastosowaniem technologii Flash*, autorstwa Jacka Jędrzyckowskiego, opisane są sposoby realizacji mediów edukacyjnych z zastosowaniem technologii flash. Autor prezentuje wyniki badań dotyczących oceny przydatności zdobytych kompetencji w zakresie realizacji mediów edukacyjnych, które oparte zostały na przeprowadzonym eksperymencie. Przedstawione badania stanowią próbę odpowiedzi na pytanie o efektywność kształcenia e-learningowego. Zdaniem Jacka Jędrzyckowskiego, który ma własny pogląd na kwestie wprowadzania e-learningu w proces kształcenia, e-learning daje porównywalny, a w niektórych obszarach wyższy poziom osiągnięć edukacyjnych niż tradycyjne kształcenie.

Systemy informatyczne a jakość podstawowych procesów realizowanych w uczelniach to tytuł części przygotowanej przez Zbigniewa Kruszeńskiego i Tomasza Kruszeńskiego. W rozdziale omówione zostały zagadnienia dotyczące procesu kształcenia studentów oraz procesu naukowo-badawczego na uczelniach. Autorzy przybliżyli również zagadnienia związane z systemem zarządzania jakością w uczelni na kontekście możliwości systemów informatycznych. Przedstawione tu zostały interesujące zagadnienia w zakresie jakości kształcenia, brakuje jednak bezpośredniego odniesienia do tematu publikacji, który dotyczy nowych mediów w edukacji.

Rozważania pedagogiczne dotyczące umiejętności czytania podjęte zostały przez Katarzynę Olędzką. Autorka prezentuje analizę umiejętności związanych z pozyskiwaniem informacji w Internecie. Opisane zostały strategie czytania tekstu ze zrozumieniem (ze szczególnym uwzględnieniem hipertekstu) oraz praktyczne przykłady wykorzystania

źródeł internetowych w zdobywaniu kompetencji w zakresie technologii informacyjnej. Treść rozdziału dotyczy głównie zagadnień metodycznych, które systematyzują wiedzę na temat komunikacji.

Eunika Baron-Polańczyk w pracy pt. *Model kompetencji informacyjnych w zakresie wykorzystania ICT* prezentuje koncepcję kompetencji informacyjnych w zakresie wykorzystania metod i narzędzi ICT. Zaproponowany przez Autorkę teoretyczny model stanowi podstawę diagnostyczno-zależnościowych dociekań badawczych, jak i kreowania kompetencji w zakresie wykorzystywania ICT w praktyce edukacyjnej. W rozdziale brakuje odniesienia omawianych kompetencji informacyjnych do kompetencji kluczowych, które współcześnie stanowią fundament europejskiej edukacji.

Równie istotne problemy poruszone zostały przez Bożenę Duszę w rozdziale *Edukacja medialna — zaniedbany obszar w domu i w szkole*. Autorka stara się udowodnić tezę dotyczącą zaniedbania w środowisku rodzinnym i szkolnym w zakresie edukacji medialnej. Ukazuje rzeczywistość edukacji medialnej w domu i w szkole, próbując tym samym naszkicować potrzeby w zakresie kompensacji wychowania do mediów. Przedstawione w interesujący sposób wyniki badań dotyczą w szczególności rodzicielskich sposobów kontroli aktywności dziecka w sieci, czasu poświęcanego przez dzieci na korzystanie z komputera, miejsc występowania zagrożeń w sieci, uzależnień dzieci od gier komputerowych i Internetu.

Agnieszka Siemińska-Łosko w swoim tekście *Flash jako narzędzie interaktywne w edukacji* zaprezentowała możliwości wykorzystania multimedialnych interaktywnych w edukacji. Opisała technologię flash w pracy nauczyciela, ucznia i studenta. Zwróciła również uwagę na multimedia interaktywne, które są środkami dydaktycznymi w nauczaniu i uczeniu się, oraz na bardzo popularne współcześnie media strumieniowe wykorzystywane w telewizji interaktywnej.

Marek Hallada w rozdziale *Fotografia dydaktyczna w programach multimedialnych — na przykładzie programu do podręcznika historii „Śladami przeszłości” dla klasy pierwszej gimnazjum* prezentuje zagadnienia obecności multimedialnych w procesie kształcenia, pojęcie fotografii dydaktycznej oraz znaczenie tego rodzaju fotografii w procesie kształcenia. Poruszane przez Autora zagadnienia dydaktyczne przedstawione zostały w kontekście wykorzystania podręcznika do historii dla klasy I gimnazjum.

Monografię zamyka rozdział Kamili Majewskiej pt. *Tablica interaktywna — nowoczesne narzędzie dydaktyczne czy jedynie modny gadżet?* Jego Autorka udziela odpowiedzi na pytanie o skuteczność tablic interaktywnych w realizacji celów edukacyjnych. W pracy poruszone zosta-

ły zagadnienia związane z warunkami skutecznego stosowania tablicy interaktywnej, przygotowaniem nauczycieli do użytkowania takiej tablicy.

Recenzowana książka stanowi wartościowe ujęcie problemu z punktu widzenia zarówno nauczyciela praktyka, jak i badacza. Należy jednak zwrócić uwagę, że nie wszystkie rozdziały odnoszą się do badań naukowych; często stanowią jedynie wzmiankę metodyczną, która w żaden sposób nie koreluje wiedzy teoretycznej i praktycznej. Pomimo tego wiele rozdziałów książki *Nowe media w edukacji* ma odniesienie badawcze, wskazuje na pozytywne i negatywne aspekty wykorzystania technologii informacyjnej w edukacji. Zaletą książki jest również szerokie spektrum badawcze jej autorów, które obejmuje problemy wykorzystania technologii informacyjnej: przez osoby niepełnosprawne ruchowo, niedosłyszające, niesłyszające, niedowidzące i niewidome, czy e-learning — w szkole na każdym z jej poziomów, w procesie kształcenia e-learningowego. Książka ta jest cennym źródłem wiedzy dla pedagogów chcących świadomie wykorzystywać nowe media w edukacji. Z pewnością stanowi nieocenioną pomoc i inspirację dla nauczycieli do pracy z mediami, a tym samym wartościowy materiał dla pedagogów poszukujących nowych inspiracji badawczych.

Tomasz Huk